

Hur leder Gud oss?

Om Gud finns, varför är han så passiv? – frågar många. Han kunde ju gripa in lite mer så skulle världen inte vara så full av ondska och lidanden.

Aposteln Johannes säger att Gud är kärleken (1 Joh 4):

"Mina kära, låt oss älska varandra, ty kärleken kommer från Gud, och den som älskar är född av Gud och känner Gud. Men den som inte älskar känner inte Gud, eftersom Gud är kärlek. Så uppenbarades Guds kärlek hos oss: han sände sin ende son till världen för att vi skulle få liv genom honom. Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud utan att han har älskat oss och sänt sin son som försoningsoffer för våra synder. Mina kära, om Gud har älskat oss så, måste också vi älska varandra. Ingen har någonsin sett Gud. Men om vi älskar varandra är Gud alltid i oss, och hans kärlek har nått sin fullhet i oss. Han har gett oss sin ande, och därför vet vi att vi förblir i honom och han i oss. Vi har sett och kan vittna om att Fadern har sänt sin son att rädda världen. Om någon bekänner att Jesus är Guds son förblir Gud i honom och han i Gud. Och vi har lärt känna den kärlek som Gud har till oss och tror på den. Gud är kärlek, och den som förblir i kärleken förblir i Gud och Gud i honom." (1 Joh 4:7–16)

Om Gud är kärleken så finns det ingen kärlek utan Gud. En mor som älskar sitt nyfödda barn. En människa som skickar pengar till Röda korset för att hjälpa människor som svälter. Ett sjukvårdsbiträde som sköter sina patienter med större omsorg än hon har betalt för. Alla gör de kärlekens gärningar och alla är de drivna av Gud, även om de inte förstår det.

”Och vi har lärt känna den kärlek som Gud har till oss och tror på den.” Den kristne förstår –eller kan förstå – att dessa kärlekens gärningar inte bara är människans verk utan att de är inspirerade av Gud. Ty Gud verkar helst genom inspiration och inte genom ordergivning eller tvång. Den kristne ser därför Gud överallt. Lyssna till änglarnas rop:

"Det är då kung Ussia dog såg jag Herren. Han satt på en hög och upphöjd tron, och hans mantelsläp fyllde templet. Serafer stod ovanför honom, var och en med sex vingar: med två vingar skylde de ansiktet, med två skylde de kroppen och med två flög de. Och de ropade till varandra: Helig, helig, helig är Herren Sebaot! *Hela jorden är full av hans härlighet.*" (Jes 6:1–3)

Just det: hela jorden är full av hans härlighet. Detta kan sägas om den jord som är så full av ondska och lidande. Johannes skriver lite längre fram i samma brev som vi citerade nyss:

"Vi vet att vi är från Gud och att *hela världen ligger i den Ondes våld*. Vi vet också att Guds son har kommit och att han har gett oss förstånd så att vi kan känna den Sanne. Vi lever i den Sanne, i hans son Jesus Kristus. Han är den sanne guden och det eviga livet." (1 Joh 5:19–20)

Hela jorden är full av Guds härlighet och hela världen är i den ondes våld. Går det? Måste inte minst ett av dessa påståenden vara fel?

Det onda tvingar sig på. Tänk dig en kontinent med tio länder. Nio länder vill ha fred och ett land vill ha krig. Alla tio får det krig som bara en ville ha. Så fungerar ondskan. Den tvingar.

Men mitt i all ondska och röra verkar Gud. Han inspirerar till frivilliga handlingar. Ty det som skall göras i kärlek kan aldrig tvingas fram.

Ingen har någonsin sett Gud. Men den som söker hans inspiration till ett liv i kärlek kan paradoxalt nog göra Gud synlig i tillvaron. Vilken uppgift och vilket förtroende!

Gud är kärlek, och den som förblir i kärleken förblir i Gud och Gud i honom. Ondskans och lidandets problem består ju främst i att vi inte förblir i honom, att inte alla våra gärningar har sin grund i Gud.

Jesaja beskriver människans synd i väldigt "oskyldiga" termer:

"Han blev pinad för våra brott, sargad för våra synder, han tuktades för att vi skulle helas, hans sår gav oss bot. Vi gick alla vilse som får, var och en tog sin egen väg, men Herren lät vår skuld drabba honom." (Jes 53:5-6)

Får har en märklig förmåga att smita sin väg ut på egna farliga villovägar. Man måste hålla ihop hjorden med vallhundar och stängsel, eller genom att herden är närvarande och leder fåren rätt. Vi ville gå vår egen väg. Och snart blev de mål vi satte upp för oss så kära att människor som stod i vägen eller bad oss göra något annat, de fick stå i andra hand. Elitidrottarens barn som bara kan få se sin far på TV när det är tävlingar är ett tydligt men inte ovanligt exempel. Pappans drömmar och visioner går före kärleken till hans egna barn.

Gud vill få vara med och forma våra liv. Han vill inspirera oss till ett liv där relationerna och kärleken till medmänniskorna – inte minst till "vår nästa", alltså våra närmaste – får förkörsrätt framför våra personliga mål och ambitioner. Kung David får uttrycka saken väldigt pregnant. Gud ger honom ett löfte som gäller också för oss:

"Jag vill ge dig insikt och lära dig den väg du skall gå, jag vill ge dig råd, min blick skall följa dig. Var inte som en häst eller mula utan förstånd – med tygel och betsel måste de tämjas." (Ps 32:8-9)

Gud är inte påträngande med sin ledning. Han vill lära oss att känna igen kärlekens väg så att vi kan välja den även om han är tyst. Det är bara istadiga åsnor som man måste tämja med tygel och betsel. Men Gud lovar också att han skall följa mig med sin blick för att se till att jag inte gör mig illa. Då och då ger han mig råd, men han vill att jag skall bli mogen och självständig, inte en fjärrstyrd robot.

Vi brukar ofta säga att Gud har en plan för våra liv. Och om Gud vet allt i förväg så har han naturligtvis en överblick över mitt liv som jag inte har. Han vet vad jag kommer att göra – på gott och ont. Det finns egentligen bara ett bibelord som vi brukar citera när den här tanken kommer på tal:

"Vi är hans verk, skapade genom Kristus Jesus till att göra de goda gärningar som Gud från början har bestämt oss till." (Ef 2:10)

Ofta tolkar vi kristna den texten så att Gud har bestämt oss till vissa bestämda gärningar som skall passa in i Guds stora plan för hela världshistorien. Det blir en tanke som både kan stimulera oss och stressa oss. Det finns ett alldeles speciellt liv som är bara ditt. Så underbart! Men tänk om du skulle missa Guds plan och hitta på något annat. Så stressigt!

Jag tror att grundbetydelsen är denna: vi är skapade för kärlekens gärningar och inom ramen för det som är kärlek har vi stor frihet att själva hitta på vad vi vill göra. Gud klarar av att sköta världshistorien även om vi inte ängsligt passar på varje steg vi tar. Vi gör honom lätt mindre än han är.

Men det händer att Gud har en speciell uppgift för en människa. Profeten Jona skulle gå till Nineve – ärkefienden – och predika. Han stack i stället till sjöss åt ett helt annat håll. Men då blev det storm och Jona visste varför det blåste. Släng mig i sjön sa han till de skräckslagna sjömännen. De visste sig ingen annan råd än att göra som han sade. Och det blev lugnt. En fisk fångade upp Jona, svalde honom och satte honom i land. Och då kom Guds kallelse för andra gången: Gå till Nineve. Och då visste Jona att detta inte var förhandlingsbart utan han gick.

(Såna fiskar finns inte, brukar klokt folk säga. Det kanske var en "engångsfisk" gjord för detta enda tillfälle. Gud har alla möjligheter att fånga upp oss när vi är på rymmen.)

Hur leder Gud?

Grundmönstret är att han grundlägger en kärlek i våra liv. Och den kärleken söker sig genast ett utlopp. Oftast vet man inte ens efteråt hur pass mycket det var jag och hur mycket som var Guds ledning. Om varje god gärning du gjort i ditt liv var ingiven av Gud, så förstår du att han gärna opererar i det tysta – av respekt för din integritet.

Det allra viktigaste är att vi förstår att Gud inte leder oss genom att ge oss dåligt samvete. Grundmönstret är i stället:

"Nu blir det alltså ingen fällande dom för dem som tillhör Kristus Jesus." (Rom 8:1)

Gud styr oss med kärlek och inte med fördömelse. Här lider även många kristna av ren okunnighet, tyvärr. Ty vi människor styr gärna varandra – och oss själva med för den delen – genom att inge dåligt samvete. Allt sådant kallar vi för manipulation och Gud sänker sig inte till så dåliga metoder. Han kan tala till mig om det som är synd i mitt liv men då får jag både kraft och vilja att ändra mitt liv. Människors fördömelse driver syndaren djupare in i hans missbruk. Den hjälper honom aldrig ut ur eländet.

Ibland talar Gud. Självtänkt kan jag väl säga att jag bara hört ord som går att minnas vid ett par tillfällen i mitt liv. Och det var ord med kraft. Vid ett av tillfällena föll jag i gråt. De andra gångerna minns jag ord för ord eftersom det var så tydliga

och kraftfulla ord. Inte hårda eller anklagande men kraftfulla.

Vid många andra tillfällen får man en tydlig tanke eller en inre bild. Den kanske dyker upp utan att man vet av några egna tankar som skulle kunna skapa den tanke som nu dyker upp i ens inre. Naturligtvis måste man tänka efter: Kan detta vara Gud? Bäst prövar man det genom att se om tanken åtföljs av kärlekens kraft så att den väcker kärlekens initiativ i ens liv.

Gud kan låta en bibeltext ”bli levande” när man läser den eller tänker på den. Och då är själva livet i texten en kärlekens påverkan.

Det är spännande att få börja räkna med att ens tankar inte alltid är ens egna utan att de kan vara ingivna av Gud. På samma sätt kan ju en frestelse vara ingiven utifrån blott och bart som en tanke som dyker upp skenbarligen från ingenstans.

Gud kan också leda oss genom att öppna yttre möjligheter – ”öppna dörrar” – eller genom att ”stänga dörrar”. Det viktigaste är kanske att konstatera att Guds ledning ges till gemenskapen snarare än till enstaka individer. Att vi söker Guds ledning tillsammans är ofta mycket viktigare och dyrbarare i Guds ögon än att vi bara söker den enskilt, som om de andra inte fanns.